

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Aylin NAZLIKA

Ankara Milletvekili

Şehir Tiyatroları'nın temeli olan Darülbeydi-i Osmani, İstanbul Belediye Başkanı Cemil Topuzlu'nun Belediye Meclisi'nden çıkarttığı kararla 1914 yılında kurulmuştur. Türkiye'de tiyatronun ve sanatın en önemli isimleri bu kurumdan yetişmiştir. Bu isimlerden bazıları şöyledir: Muhsin Ertuğrul, Halit Fahri Ozansoy, Behzat Butak, Ali Naci Karacan, Peyami Safa, Emin Belig Belli, Celal Sahir, Eliza Binemeciyen, Ahmet Muvahhit, İ. Galip Arcan, Raşit Rıza, Fikret Şadi.

1931 yılında İstanbul Belediyesi'ne bağlanan kurum, 1934 yılından sonra İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları adını almıştır. İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu resmi web sayfasında kurumun amacı şu şekilde belirtilmektedir: "İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu, bir temel hak olarak Anayasanın güvence altına aldığı sanatın ve özellikle tiyatronun toplumsal görevine uygun olarak halkın kültürel üretiminin, çağdaş eğitiminin sanat düzeyi ve bilincinin yükseltilmesine katkıda bulunmak; bu katkıyı gerçekleştirmek için yerli ve yabancı tiyatro eserlerinin seçkin örneklerini seyircisine ulaştırmak, Türk Tiyatrosunun geleceğe yönelik yaratıcı atılımlarına önderlik etmek amacı ile kurulmuştur." Şehir Tiyatroları, bugün 10 sahnede her gün yaklaşık 2000 civarında seyirciye perdelerini açmaktadır.

Şehir Tiyatroları'nın 1981 tarihli mevcut yönetmeliği üzerinde yapılan değişikliklerle 48 maddeden oluşan yönetmelik, dört geçici madde ve 59 maddeden oluşan yeni bir yönetmeliğe dönüştürülmüştür. Hazırlanan yeni yönetmelik ile Şehir Tiyatroları, sanat kurumu olmaktan fiilen çıkarılmıştır. Bu değişikliklerle Şehir Tiyatroları'nın 100 yıla yaklaşan geleneği yok edilmeye çalışılmaktadır.

Sanatın ve sanatçının özgürlüğü bir ülkenin nefes almasıdır. Demokrasinin ve özgürlüklerin gelişmesidir. Eleştiri kültürünün, hoşgörünün ve barışın büyümesidir. Şehir Tiyatroları'nın yönetmeliğinde yapılan ve onay bekleyen değişiklik AKP'nin sanata bakışının bir yansımasıdır ve sanatı ve sanatçıyı baskı altına almak isteyen bir dünya görüşünün sonucudur.

Bu bağlamda;

- 1- 1981 tarihinde yürürlüğe giren Şehir Tiyatroları'nın işleyişini belirleyen yönetmelikte yapılan değişiklik hangi ihtiyaç sonrası ortaya çıkmıştır? Bu değişiklikler yapılırken kültür sanat dernekleri ve meslek birliklerinden görüş alınmış mıdır?
- 2- 1981 tarihli yönetmelikte yapılan radikal değişiklikler kimler veya hangi kurul tarafından belirlenmiştir? Bu kişilerin görev ve unvanları nedir? Sanatla olan ilişkileri nedir?
- 3- Şehir Tiyatroları için kullanılan "sanat kurumu" ifadesinin yeni hazırlanan yönetmelikte çıkarılarak yerine "Şehir Tiyatroları Şube Müdürlüğü" ifadesinin getirilmesinin gerekçesi nedir?
- 4- Kamuoyunda bu düzenleme, İnsanlık Anıtı'na "ucube" diyen, evrensel sanatı yok sayan AKP'nin dünya görüşü ve sanata anlayışının yeni bir uygulaması olarak değerlendirilmektedir. Sanat dünyasından ve kamuoyundan yükselen bu eleştirileri nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 5- Şehir Tiyatroları'nın sanatçılar tarafından yönetilmesinden daha doğal bir şey yoktur. Böylesi önemli bir sanat kurumun Kültür ve Sanat İşleri Dair Başkanlığı'na bağlı Şube Müdürlüğü bürokratlarınca yönetilmesi uygun mudur? Bunun gerekçesi nedir?
- 6- 1981 tarihli yönetmeliğe göre yedi kişilik yönetim kurulundaki yöneticilerin dördü sanatçılardan oluşurken yeni yönetmeliğe göre yönetim kurulunda sadece BİR sanatçı yer alacaktır. Bu kadar önemli bir sanat kurumunun yönetiminden sanatçıları uzaklaştırmanın gerekçesi nedir?
- 7- 1981 tarihli yönetmelikte Repertuar Kurulu'nun adı yeni yönetmelikle Edebi Kurul olarak değiştirilmekte ve yetkileri artırılmaktadır. Sanatçı olmayanlar tarafından oyunların belirlenmesi şeklinde düzenlenen bu maddenin gerekçesi nedir? Edebi Kurul'un belirleyeceği oyunlar dışında Genel Sanat Yönetmeni'nin oyun seçemeyecek olması sanatın ve sanatçının özgürlüğünün yok edilmesi anlamını taşımaz mı? Bundan sonra oyunların belirlenmesinde seçilen belediye başkanlarının ideolojik duruşu mu belirleyici olacaktır?
- 8- Yeni yönetmelikle getirilen "topumun genel etik değerlerine saygı gösterilmesini sağlamak" ifadesi ile ne kast edilmektedir? Toplumun etik değerleri gibi kişiden kişiye fark gösterebilecek soyut ifadelerle sanatı ve sanatçıyı denetleme görevini bürokratlara devretmek sanatın özü ve evrensel sanat anlayışıyla bağdaşır mı?
- 9- 1981 tarihli yönetmeliğe göre yönetim kurulu başkanı olan Genel Sanat Yönetmeninin tiyatro alanında çalışmış olması şart koşularken yeni yönetmelikte Genel Sanat Yönetmeni'nin sanata ve sanatçıya ilişkin yetkileri sınırlandırılarak bu görevlerin büyük çoğunluğu tiyatro müdürüne bırakılmıştır, Bu değişiklik ile Genel Sanat yönetmeni idare tarafından alınan kararları uygulayan bir üye haline getirilmektedir. Ayrıca Genel Sanat Yönetmeni olabilmenin şartına "fakülte ve dengi okul mezunu

olmak kaydıyla, memur olma şartlarını taşıyan, kurum içinden veya dışından sanatkar memur statüsüne atanabilme şartlarına haiz" ifadesi eklenmiştir. Bu değişiklikler Şehir Tiyatroları'nın yönetiminden sanatçıları uzaklaştırılmayacak mıdır? Yeni yönetmelikle hedeflenen bu mudur?

- 10- Şehir Tiyatroları Yönetmeliği'nde yapılan değişikliklerle Disiplin Kurulu'nun başkanlığına aynı zamanda yönetim kurulunun başkanı olan kişinin getirilmesi adalet duygusunu sarsmayacak mıdır? Bu değişiklik genel yönetim ve hukuk prensipleri ile bağdaşmakta mıdır?
- 11- Şehir Tiyatroları'nı yönetmesi düşünülen bürokratların seçilme kriterleri ne olacaktır?
- 12- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 27. Maddesi'nde "*Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.*" denmektedir. Yine 64. maddede de "*Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.*" denmektedir. Buna göre Şehir Tiyatroları Yönetmeliği'ne yapılmak istenen değişiklik Anayasa'ya aykırı değil midir?
- 13- Sanat dünyası ve kamuoyunda büyük tepkiye neden olan, Anayasaya aykırı olan bu değişikliği geri çekmeyi düşünüyor musunuz?